

درویش احمدی
دین عالی
جاده سند

مشی خوارم

مہمنتِ قلم

صفر ۱۳۲۷

دین، فلسفہ، ادبیات، حقوق و علوم دن باحت هفتہ لاق رسالہ در

مؤسسی : ابوالعلا زین العابدین - ح. اشرف ادیب

در سعادت ده نسخه می ۰۰ پاره ده

قیرلئدن مقوا بورو ابله کوندو بیلرسه سنوی
۲۰ فروش فضلہ آلنیر

در سعادت ده بوستہ ابله کوندو بیلرسه ولايات بدی اخداول نوره

تاریخ تأسیسی :
۱۱ نوز ۱۳۲۴

سنہ اکی	الق آبانی	در سعادت ده
۶۰	۳۰	ولا یادہ
۸۰	۴۰	مملک اجنیہ ده
۸۰	۴۰	

ایکنجی جلد

۱۸ صفر ۱۳۲۷ پنجشنبہ ۲۶ شباط ۱۳۲۴

عدد : ۲۹

جماعتک تفهمندن بشقه برحکمی وارمی؟ حکمتینه بوایسه هر قومه کاکایه جنی لسان ایله خطابت ایتمه نک دکل جائز، حتی اوی اویندیغی تتحقق ایدر. کرچه امام اعظم حضرت پدرندن خطبه نک السنه سائمه ایله قرائته دائر جوازدن بشقه بر تعبیر مسموع و مضبوط دکل ایسده جواز ایله امکان عام معنایی دخی مراد اویه بیله جکنندن احتمال که مشارالیه حضرت پدری بوجواز ایله خطبه لرک السنه سائمه ایله اویامستنده ک ضرورتک سلبی اراده بیور میشلدرد.

بونقطه دها زیاده محتاج ایضاحدر: معلومدرکه امکان ایکی نوادر: بری امکان خاص، دیکری امکان عامدر. امکان خاس؛ واراق ایله یوقلق جهت پدرندن ضرورتی سلب ایتمکدرکه تویه طرفین دیکدر. (انسان) کی. انسانک وجودی ضروری اویندیغی کی عدمی ده ضروری دکادر. چونکه: وجودی ضروری اویسه یدی مؤبد اویلسی. عدمی ضروری اویسه یدی هیچ موجود اویامسی لازم کلیدی. امکان عام ایسه ایکی طرفک یعنی واراق ایله یوقلغک یالکنر برندن ضرورتی سلب ایتمکدر. بوده ایکی قسمدر: اکر عدم جهت پدرندن ضرورت منسلب ایسه بوکا (وجود ایله مقید امکان عام) دیرلر. بوجود دک واجه ده، مکنده شمولی وار. وجود چهت پدرندن ضرورت سلب اویلیورسه؛ بودکه (عدم ایله مقید امکان عام) دنیرکه، بوعدمک دخی واجب و مکنه شمولی اویور. امکان ذکر اویندیغی زمان هانکی قسمک مراد اویندیغی بعضی تصريح، بعضی عقل و قرینه یه حواله ایدیلر. جوازده بولیله در. امکان خاص یعنی تویه طرفین معنایه استعمال اویندیغی کی، امکان عام معنایه استعمال اویور. اویمان یالکنر بر طرف دن ضرورتک سلب اویندیغی افاده ایدر. محکمکی صددنده بولندیغمز جواز-که عند الامام السنه سائمه ایله خطباتک جوازیدر - احتمال امکان خاص معنایه اویایوب (وجود ایله مقید امکان عام) معنایه در. بوقدریه جوازک مفادی؛ السنه سائمه ایله خطبات ایتمک ایچون بر ضرورت یوقدر، السنه سائمه ایله خطبات ایدیلر و ایجابتکه بخطبات اوی در دیک اویور.

بيانات مسروده دن مقصد عاجزانهم، هر قومه کنندی لسانزیله خطبات ایمکی اوی کوسترمک وانک ایچون قطعی بر حکم ویرمه دکادر. خطبیه عائد بعض فرائض ایله واجباتک بونک اویوتی ایحاب ایده جکنه و امام اعظم حضرت پدرینک جوازه عائد اویان سوزینک بوصورتله قابل توجیه اویه جتفه دائر بیان مطالعه ایتمکدر. بین الفقاها شایان اعتماد کوئلمکله برابر امامین حضراتک ده بوصو صده ک حکمری السنه سائمه ایله خطباتی تجویز ایتمکده در. باقیکنر! امامین حضراتی نه صورتله حکم ویریورلو: (خطب افتدى لسان عرب به خطبات ایمکدن عاجز ایسه السنه سائمه ایله خطبات ایمسی جائزدر) بوعجز دن مقصد لری خطباتک قرائته عجز دکادر. چونکه السنه سائمه ایله قرائت ایده بیلن کیمسه؛ از چوق عرب مجده قرائت ایده بیلر. بوصورتده عجز تحقق ایمز. بلکه مقصد لری نفس خطبات دن عجز

نه وار وہی دکلسم؟ بن ده البت ناظم آز چوق.. اکر شاعر لک ایستر سک نه وهیدن، نه بندن یوق! حقیقت سویله مک لازمه وہینک کتابنده فون انکار ایدلشدرا قوافی پیچ وتابنده!

صددهن غالبا آیرلشم.. سوز نیدی اخطار ایت، طالار سم نور دیدم، بولیله بعضی طورمه بیدار ایت. او صاندک سن ده کرچک حکتمدن، حسی حالمدن؛ پش اون سوز قالدی لکن دیکله نظم بی مالمند: دیبورلر: «اعتراف چهل ایکن تحصیلک انجامی، نه در بیهوده اتعاب ایله مک شهال اقدامی؟» اوت، لکن واروب سرحد معلوماته بر انسان او غایت دن دیمک لازم که یوق عرفان ایچون امکان! حقیقی اعتراف آلتده پارلار ظلی عرفانک؛ بودر انسان لغت معنایی، اک صوک ذوق و جدانک.

۷ ایول سنه ۲۲۱ محمد عاکف

خطبه

مامه

صراط مستقیمک یکرمی یدنچی نسخه سنده مندرج «خطبه لره دائز مباحثات» سرلوجه لی مقاله مندرجاتی مقاول حقیقت او لمغاه صاحبته بیان تشكیله برابر؛ بوصو صده عاجز لری طرف دن ده بعض ایضافات علاوه مطالعات ایدیله جنکدر.

شویله که: خطبه ده حضور جماعت ایله جهرآ قرائت ده شرط ددر. خطیب افتدى خانه سنده، یاخود جماعت بولندیغی زمانده جامعده اجرای خطبات ایتسه صحیح اویندیغی کی، منبر خطبات ده کیمسه یه ایشت دیرمیه جک صورت ده خفی او قویه حق اویورسه یه صحیح اویماز. حضور جماعت ایله جهرآ قرائت شرط اویلسی؛ بیلهم که انهام مرامدن بشقه نه حکمته مبنی اویه بیلر؟ حکمت بوایسه ولو عربی اویلسون جماعتک اکایه جنی بولسان ایله خطبات، ایشتمیه جکلری بر طرز ده خطبات قدر تائیه سز وغیر مفید اویه جغنده شهه ایدلز.

شوقدر وارکه خطبه نک رکنی مجرد ذکر الهی اویدیغندن بهمه حال ثانی الهی بی مشتمل بولنه جفنه؛ ذکر، تسبیح، تحمیده دائز الفاظ ایسه بین الاسلام متعارف اویندیغی ایچون بولفاظی اویلسون جماعت ارده سنده عرب بجهه خطبات - فرضی اسقاط ایدر، بشقه بر تائیه اوله ماز. ایکن جیسی - یعنی خفیاً قرائت - ایسه فرضی ده اسقاط ایده من. فتاوای ظهیریه ده بیان اویندیغه کوره خطیب افتدى ظلمه نک مدح و شالرندن بشقه حمد و شنا و وقوفات حادثه یه کوره اجرای مواعظ صددنده ایکن جماعتک خطبه بی استهاعلری واجدر، بیلهم بوجویکده

بر صورت نده تشخیض و تصور آیدرک صوکرالری خیالخانه سنده قالان او نقوشه ظاهرده برشکل ویرمک استدی . بر طاق تمایل و اصنام میدانه کتیره رک مبدلری ، هیکلری بونله طول دیردی . کندیسی بونله هدیه ط عرض ایتمک ، قربانلر کسمک ، شرفلرینه شنلکار ، جمعیتلر یا پمک کبی تکالیف ایله مکلف طودی . کیده کیده ادرک و تصویری ایلریله دجکه معبد مخلی ده ترق ایتمک باشلاهه رق نهایت آهله اسکی رومالیلرک ، اسکی یونانلیلرک میدانه کتیرمش اولدقلری طرزده برو طور جمیل ایله ، برصعت دقیق ایله تجسم اولندی . بردور خیال ، بردور تعقل اولان بودورده جناب حق انسانلری کندی آرزو لریه قوشولمش اولدقلری ضلال بیوندور و غندن قور تارمق ایچون لوث ظنون و خرافاتدن عاری بردین خالص ایله صورت متواهده ائمای کرام کونده ریزدی . لکن بونلردن آنچق قبلری نور رشادی قبوله مستعد اولانلری هدایتیاب اولدیلرک بوسعادتندان بشرده حالت طفو لیتده کی امترلرده تسبیله پک آزدا .

السان هر زمان ، هریرده دیانته ، معتقد اته فارشی شدت شوق و اعتقام ایله طائفه شد . دینی ، اولوی حقیر کورن برهمنان کی مدافعه ایدر ؛ اونک انتقامی ، ناموسنے طوقو نلمش ، برمظلوم صولتیه آلیر ؛ اعتقادی تصحیحه چالیشانلره ایراث ضرردن اصلا کری طورماز . حتی بواوغورده بیکلر جه بیغمبرلر ، بیکلر جه حکیملر هلاک ایدلش ؛ همده بیچاره لرک بو صورتله محی اباضیه فارشی دین حقه نصرت اولق او زره تلقی اولغشدر ا

ایشته اره لرنده کی عقایه رعنما انسانلر هب بومنوال او زره دوام ایتدیلر . نهایت جناب حق طرفدن بشری ، بونوع ضعیفی ایقاظ ایچون ابداع اولنان عوامل و مؤثرات سایه سنده آرتق فیافی قلوبده یتابیع حکمت فوران ایتمک باشладی ، بشرک احتساساتی رقت پیدا ایلدی . صنبورستلک ادراکاته کران کلیر اولدی . بونک بمحصول خیال ، بر غریه ضلال اولدینی تحقق ایتدی . بتون کائنات ایچون یکانه بر خالق تصور اولنه رق اوکا قوای مدرکه نک مساعده سی دائره سنده اوصاف و خصائص اسناد ایدلری . [*]

دینک بو ترقی تدریجیسی کالیله هند برهمنلرنده حتی برعائله افرادنده بیله مشاهده اولنه بیلور . ماقس موللر کتابنده برهمنلرک حریت اعتقاد خصوصنده واصل اولدقلری مرتبی سویلرکن دیبورکه : « بونلر هر کسی کندی حاله بر اقیرلر ، او ، عقیله کیمی معبد اتخاذیه لایق کوریر ایسه اوکا عبادت ایدر . حتی بعضاً عائله رئیسی بولن ان بز پیر توحید و تزیه بارینک غاییسنه وارمشکن یانی باشنده کی اوغلنلک اصنامه قربان کسیدیکی . دهاوتده او براوغانک مختلف بر طاق الهدرک مناقبی مصور اشمار ترنم ایتدیکی کوریلور . هم او اختیار بوجالدن هیچ متاثر اولماز ؛ وارسونلر عقیده خالص توحیدی [*] بز بوراده بتون بشری مزاد ایبورز . اک متقد ملتی قصد ایدیبورز . چونکه هر عصرده ونون ترقیت انسانی نفسمده نمیل ایدن ر قرم موجود در .

ذیکدر ، بر قاصی مسنتنا اولدقدن . صکره موجود خطانک هائکیسی لسان عربله خطابی اتفداری حائزدر ؟ هانکیستنده اوسیلیقه ، اوملکه واردر ؟ بومعاجه هپسی حاجز و هپسنه کندی لسانلریله خطاب حائزدر . فرض ایدم که امامین حضراتنک « عجز » دن مقصدلری قراشدن عجز اولسون . خطای حاضرنه بعضلری عربجه یه هیچ ملکه سی اولمادیغندن نفس خطبه یی یعنی ذکرالله ایساد ایقیورلرسده چوق رکه بیوک چاملر دویریز جهسته یاکلشلر تکرله یورلر .

موسیقی یه تعلق ایدن تغییرلرک ، قرارلرک یرلی یزینه کلسندن بشقه برجهی نظر مطالعه یه آمایورلر و آملق افتداری حائز دکلردر . برمثال عرض ایدم : (ای ناس بیلیکزکه بوآی محروم آیی در) معنای اولان (ایه الناس اعلمونا ان شهرکم هذا شهر الله المحرم الحرام) عباره سی او قورکن بیوک بر نکته ، دهشتی برسیاست ، عظمتلی بر راه رشادت عرض ایدیلیورم کی طورلر عرض اولنیور . فقط (المحروم) کله سی کسر ایله لفظه الله صفت اولق صورتیه او قویه رق بیوک بر چام دوریلیور . بوجالار خطبه نک قرائتندن عجز ذیکدر . ارتق بوکیلر ایچون امامین حضراتی نزدلنده دخی کندی لسانلریله قرائت ایمیری تجویز اولنه جنی قطعاً شبیه کوتور من صانیم .

اسکوب بلده دین ساقی

محمد فربس

محمد یهم فکرم

دود نانی

دور فلسفة

یوقاریکی فصلده اثبات ایتش ایدک که بشر دور اولده ایمان ایله مفظور اولدیغندن شکوک و شبهاتک اصلاً محکومی دکلدری . ذاتاً انسان نصل اولورده کندی ذاتنده حس ایلیکی برشیه فارشی شبیه یدو شر ، با خصوص که بوحس ایچون کندنده بردہ سائق فطری واردر ؟ لکن وقتاکه خصیصه تعقل و تفکر انسانی میدان طبیعی جولان ایده رک اونک ماهیتی حقنده ، کندیستنک مو هو ب اولدینی قوئه میزه نسبتنده ، حکمر ویرمک سوق ایتدی ؛ هر شیدن اول کندی عبودیت و خضوعنک موضوعی آراشدیرمه یه قالقیش هرق ایشی بوكائنات حیرت افزاده متصرف مطلق اولان ذات کبریایی ادراکه چالیشمی در جهله رینه قدر واردیردی . ظواهر اشیایه قاپلوب بواطه سوق فکر ایده مین ، آرایش اعراض ایله اویالانوب جوهره نفوذ ایلیه مین چو جقدرک جولاتی اکدیرر بر جولان ایله بومبحث عظیمده طولا شمایه باشладی . حابوکه طاغلرده ، مغاره لرده یشايان بر عقل بسیط صاحبنک ادراکی نهقدر اوله بیلیر ؟

طبیعی معبدینی کندی حواسنک ، کندی خصائصنک اقتضا ایلدیکی